

Студијски програм: Социјална политика и социјални рад
Назив предмета: Социјални рад са децом и младима
Наставници: проф. др Невенка Жегарац, доц. др Анита Бургунд Исаков, сарадница Миона Гајић
Статус предмета: Обавезни
Број ЕСПБ: 5
Услов: /
<p>Циљ предмета</p> <p>Курс обухвата основне теоријске концепте, знања, вештине, технике и стратегије рада са децом и младима у превенцији и третману злостављања и занемаривања деце, социјалног рада са децом у образовном ситему, са децом без родитељског старања, деце чији се родитељи споре око начина вршења родитељског права и приступима подршке породици и позитивног и негујућег родитељства. Циљ је да се студенти упознају са основним појмовима, теоријским и интервентним приступима социјалног рада у заштити деце од злостављања, заштитом деце у разводним и постразводним конфликтима, етичким и вредносним импликацијама интервенција, приступом подршке породици као и заштитом деце без родитељског старања путем старатељства, усвојења, породичног и домског смештаја како би своја знања применили у пракси, истраживању, учешћу у планирању политика и заступању.</p>
<p>Исход предмета</p> <p>Студенти ће стећи знања о савременим схватањима узрока и последица злостављања и занемаривања деце и насиља над децом, потребама и правима деца у разводним и постразводним конфликтима, законским и ситемским поставкама система алтернативног старања деце, а све у складу са Конвенцијом о правима деца УН, европским и домаћим стандардима и прописима. Биће упознати са савременим приступима превенције и интервенције у овој области, законским и стручним импликацијама рада у различитим друштвеним подсистемима (социјална заштита, образовање, здравство, породично-правна заштита). Биће оспособљени да самостално препознају и воде превентивне и развојне интервенције, тимски и/или уз супервизију организују и воде протективну интервенцију. Биће оспособљени да користе базичне методе, технике и вештине у раду са различитим рањивим групама деце и младих, да прате и примењују новине у струци уз поштовање етике социјалног рада.</p>
<p>Садржај предмета</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Савремени концепти и модели заштите деце. Развој схватања злостављања и занемаривања. 2. Облици и индикатори злостављања деце: физичко, сексуално и емоционално злостављање. Занемаривање. Специфичне форме злостављања. 3. Насиље међу вршњацима; Појам, облици, последице и интервентни приступи у породици, школи и заједници. Модели и програми превенција и интервенције у образовном ситему 4. Специфичне групе деце у ризику: деца укључена у живот улице, деца жртве трговине, експлоатације, дечијег рада и деца у мешовитим миграцијама: међународни, европски и домаћи стандарди и интервенције социјалног рада на различитим нивоима система. 5. Узроци и последице злостављања. Етичке и вредносне дилеме. Културно-компетентна пракса. 6. Интервентни оквири социјалног рада у заштити деце од злостављања - домаћа и међународна пракса и истраживања интервенција заснованих на доказима. 7. Контекст и модели праксе социјалног рада у образовним установама: доступност, инклузивност, превенција осипања и дискриминације, промоција културе солидарности и подршке образовним и социјалним постигнућима деце, интервенције засноване на доказима, неговање веза породице, школе и заједнице. 8. Приступ, програми и услуге подршке породици - подршка породици као право детета. Континуитет услуга и таргетирани универзализам услуга и служби. 9. Деце чији се родитељи споре око вршења родитељског права: развод из угла детета, утицај развода на родитељско, специфичности висококонфликтних развода; Синдром отуђења детета од родитеља - специфична форма емоционалног злостављања. Утврђивање најбољих интереса детета у споровима око вршења родитељског права. 10. Појам и облици алтернативног старања - заштита деце без родитељског старања; Појам, обележја и дејство старатељства код деце у специфичним ситуацијама: домаћа и међународна пракса социјалног рада. 11. Усвојење, појам и обележја, законски оквири, услуге и интервенције социјалног рада везане за усвојење с а различитим актерима и у фазама животног циклуса адаптивне породице. 12. Хранитељство (породични смештај), појам и обележја, законски оквири, услуге и интервенције социјалног рада везане за усвојење с а различитим актерима и у фазама животног циклуса адаптивне породице; 13. Домски смештај деце без родитељског старања; Развој домског смештаја у свету и код нас. 14. Завршетак рада са децом и породицом, Напуштање заштите - алтернативног старања, припрема и поступак; евалуација.
<p>Литература</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Жегарац, Н. (2021) Социјални рад са децом и младима – Збирка текстова за предавања и вежбе.
<p>Допунска:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Жегарац, Н. (2004). <i>Деца која чекају – изазови и трендови професионалне праксе у заштити деце од злостављања</i>. Београд: Саве тхе цхилдрен УК, Центар за права детета.

- Срна, Ј. И Жегарац, Н. (2011). Интервенције за заштиту детета од злостављања и занемаривања. У: В. Ишпановић-Радојковић (ур.) *Заштита детета од злостављања и занемаривања – Примена Општег протокола*. Београд: Центар за права детета.
- Жегарац, Н. и Вујовић, Р. (2011) Интервенције центра за социјални рад у заштити детета од злостављања и занемаривања. У: В. Ишпановић-Радојковић (ур.).
- Жегарац, Н. (ур.) (2014) *У лавиринту социјалне заштите: поуке истраживања о деци на породичном и резиденцијалном смештају*. Београд: Факултет политичких наука и УНИЦЕФ.
- Zegarac, N. and Burgund, A. (2015) Caseworkers' perceptions of the strengths of the child family and community. *Child and Family Social Work*, doi:10.1111/cfs.12252
- Burgund, A. and Zegarac, N. (2015) Perspectives of Youth in Care in Serbia. *Child and Adolescent Social Work Journal*, DOI: 10.1007/s10560-015-0413-5
- Villarreal Sosa, V. Cox, T. Alvarez, M. (eds) (2017). *School Social Work: National Perspectives on Practice in School*. New York: Oxford University Press.
- Жегарац, Н. (2016). *Од проблема до прилика у вођењу случаја: Приручник за практичаре*. Београд: Факултет политичких наука, Центар за истраживања у социјалној политици и социјалном раду.
- Жегарац, Н. (2016). Културне компетенције стручних радника у социјалној заштити, у: Жегарац, Н., Кишјухас, А. и др. *Водич за културно компетентну праксу у социјалној заштити*. Нови Сад: Покрајински завод за социјалну заштиту, 28-70.
- Жегарац, Н., Влаховић, В, Ђорђевић Љ. и Дражовић, С. (2016). Смернице за планирање станости у центрима за социјални рад. Београд: Удружење стручних радника у социјалној заштити и УНИЦЕФ.
- Zegarac, N. (2017) Child Welfare and Serbia on the Path towards European Integration. In P. Dolan and N. Frost (Eds) *The Routledge Handbook of Global Child Welfare*. London: Routledge.
- Жегарац, Н. и Крњић, З. (едс.) (2019.) *Хранитељство и добробит адолесцената: истраживање за унапређење политика и пракси*. Београд: Факултет политичких наука универзитета у Београду, Центар за истраживања у социјалној политици и социјалном раду.
- Zegarac, N. (2019) The best interests of the child in family support policies, services, and research. In Lisa Moran, and John Canavan (Eds.) *Realising Children's Rights Through Supporting Parents*. Galway: UNESCO Child and Family Research Centre, pp.5-24.
- Dolan, N. Zegarac, N. and Arsic, J. (2020) Family Support as a right of the child. *Social Work and Social Sciences Review*, Vol 21, No 2, pp-8-26

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30	Практична настава: 30	
Методe извођења наставе			
Предавања, практичне вежбе (решавање задатка/проблема/дилеме у оквиру малих група играње улога и сл.), студентске активности и провере знања (писање семинарског рада и завршни испит).			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена 50
активност у току предавања	20	писани испит	
практична настава		усмени испит	
колоквијум-и		
семинар-и	30		